

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2013 m. gegužės 17 d.

dėl direktyvos dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui pasiūlymo ir dėl reglamento dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas, pasiūlymo

(CON/2013/32)

(2013/C 166/02)

Ižanga ir teisinis pagrindas

2013 m. vasario 27 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo Europos Sąjungos Tarybos prašymą pateikti nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir terorizmo finansavimui pasiūlymo (toliau – pasiūlyta direktyva) ⁽¹⁾. 2013 m. vasario 28 d. ECB gavo kitą Tarybos prašymą pateikti nuomonę, šį kartą – dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas, pasiūlymo (toliau – pasiūlytas reglamentas) ⁽²⁾ (toliau kartu – siūlomos Sąjungos priemonės). ECB taip pat gavo Europos Parlamento prašymus pateikti nuomonę dėl pasiūlytų Sąjungos priemonių: 2013 m. balandžio 2 d. – dėl pasiūlytos direktyvos, o 2013 m. balandžio 3 d. – dėl pasiūlyto reglamento.

ECB kompetencija teikti nuomonę yra grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi, kadangi pasiūlytose Sąjungos priemonėse yra nuostatų, kurios priklauso ECB kompetencijai. Be to, ECB kompetencija teikti nuomonę yra grindžiama Sutarties 127 straipsnio 2 ir 5 dalimis ir 128 straipsnio 1 dalimi bei Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 16–18 ir 21–23 straipsniais, kadangi pasiūlytose Sąjungos priemonėse yra nuostatų, kurios yra susijusios su tam tikrais Europos centrinių bankų sistemos uždaviniais. Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmu sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

1. Pasiūlytų Sąjungos priemonių tikslas ir turinys**1.1. Pasiūlyta direktyva**

Pasiūlyta direktyva siekiama atnaujinti ir iš dalies pakeisti Sąjungos apsaugos nuo pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo režimą, kad būtų atsižvelgta į neseniai atnaujintus taikytinus tarptautinius standartus, t. y. Finansinių veiksmų darbo grupės (angl. *Financial Action Task Force*, FATF) rekomendacijas, kurios buvo priimtoms 2012 m. vasario mėn. ⁽³⁾, taip pat į keletą Europos Komisijos ataskaitų ir vertinimų dėl 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos

⁽¹⁾ COM(2013) 45 final.

⁽²⁾ COM(2013) 44 final.

⁽³⁾ Tarptautiniai kovos su pinigų plovimu, terorizmo finansavimu ir ginklų platinimu standartai – FATF rekomendacijos, Paryžius, 2012 m. vasario 16 d., galima rasti FATF svetainėje <http://www.fatf-gafi.org>

panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui⁽¹⁾ taikymo. Kai pasiūlyta direktyva bus priimta, ji panaikins ir pakeis Direktyvą 2005/60/EB ir 2006 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos direktyvą 2006/70/EB, nustatančią Direktyvos 2005/60/EB įgyvendinimo priemones⁽²⁾.

Pasiūlytoje direktyvoje kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu skirtoms priemonėms taikomas labiau grėsmė pagrįstas požiūris⁽³⁾. Joje sugriežtinami „deramo klientų tikrinimo“⁽⁴⁾ reikalavimai, kad tam tikroms klientų ir sandorių kategorijoms⁽⁵⁾ supaprastintą deramą klientų tikrinimą leidžianti išimtis ilgiau nebūtų taikoma ir todėl „įpareigotieji subjektai“⁽⁶⁾, prieš nusprenddami, ar atlikti deramą klientų tikrinimą, turėtų įvertinti grėsmės lygį. Be to, per dvejus metus nuo pasiūlytos direktyvos įsigaliojimo dienos Europos priežiūros institucijos (EPI)⁽⁷⁾ turės pateikti bendrą nuomonę dėl vidaus rinką veikiančių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmių, o valstybės narės turės atlikti naują grėsmių vertinimą nacionaliniu lygiu ir jį atnaujinti, kad būtų nustatytos sritys, kuriose reikia sustiprinto deramo klientų tikrinimo⁽⁸⁾. Pasiūlyta direktyva taip pat išplečia Sąjungos kovos su pinigų plovimu režimą: pirmiausia nuo 15 000 EUR iki 7 500 EUR sumažinamas režimo taikymo slenkstis didelės vertės prekėmis prekiaujantiems prekyautojams, vykdančiams klientų sandorius grynaisiais pinigais.

Pasiūlyta direktyva padidins deramo klientų tikrinimo laipsnį „politikoje dalyvaujantiems asmenims“ (PDA)⁽⁹⁾, t. y. bus reikalaujama, kad tokiems asmenims, jų šeimos nariams ir artimiems pagalbininkams būtų taikomas sustiprintas deramas klientų tikrinimas⁽¹⁰⁾. PDA apims ne tik „trečiosios valstybės“, bet ir „vietinius“ asmenis, kuriems patikėtos svarbios viešosios pareigos⁽¹¹⁾.

Pasiūlytoje direktyvoje numatytos griežtesnės ir geriau apibrėžtos taisyklės ir procedūros, skirtos įmonių arba kitų juridinių asmenų ir patikos struktūrų tikriesiems savininkams⁽¹²⁾ nustatyti, nors tikrojo savininko sąvoka lieka nepakeista. Be to, įmonės arba kiti juridiniai asmenys ir patikos struktūros turės saugoti su jų tikrųjų savininkų tapatybe susijusius įrašus. Be kita ko, pasiūlyta direktyva nustatomi kai kurie pakeitimai, susiję su deramo klientų tikrinimo ir sandorių įrašų reikalavimais, taip pat įpareigotųjų subjektų vidaus politika ir procedūromis, siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp patikimos kontrolės taikymo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui ir tarp duomenų apsaugos teisės principų bei duomenų subjektų teisių.

Pasiūlyta direktyva taip pat sustiprina valstybių narių finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimą, kurių užduotys yra būti nacionaliniais informaciniais punktais, gaunančiais, analizuojančiais ir siunčiančiais kompetentingoms institucijoms ataskaitas apie įtarimus dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo.

(1) OL L 309, 2005 11 25, p. 15.

(2) 2006 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos direktyva 2006/70/EB, nustatanti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/60/EB įgyvendinimo priemones, susijusias su „politikoje dalyvaujančių asmenų“ apibrėžimu, ir supaprastinto deramo klientų tikrinimo procedūroms taikomus techninius kriterijus bei išimtis, suteikiamas dėl to, kad finansine veikla verčiamasi retai arba labai ribotai (OL L 214, 2006 8 4, p. 29).

(3) Pasiūlytoje direktyvoje reikalaujama, kad įpareigotieji subjektai *inter alia* atliktų deramą klientų tikrinimą, saugotų įrašus, taikytų vidaus kontrolę bei saugotų ataskaitas apie įtartinus sandorius dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo.

(4) Žr. pasiūlytos direktyvos II skyriaus 1 ir 2 skirsnių 9–15 straipsnius.

(5) Pavyzdžiui, reglamentuojamą veiklą vykdančios klientai, kaip antai Sąjungoje įsteigtos kredito ir finansų įstaigos bei reguliuojamose viešose vertybinių popierių rinkose kotiruojamos bendrovės.

(6) Žr. pasiūlytos direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, kurioje išvardijami „įpareigotieji subjektai“, kuriems taikoma pasiūlyta direktyva; jie apima kredito ir finansų įstaigas.

(7) EPI yra Europos bankininkystės institucija (EBI), Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EDPPI) ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (EVPRI).

(8) Žr. pasiūlytos direktyvos 16–23 straipsnius.

(9) Žr. 3 straipsnio 7 dalyje pateiktas terminų apibrėžtis ir tokių asmenų prievolės, numatytas pasiūlytos direktyvos 11 ir 18–22 straipsniuose.

(10) Žr. pasiūlytos direktyvos 16–23 straipsnius.

(11) Žr. pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 7 dalies b punktą. Šiuo atžvilgiu „vietinis“ reiškia, kad svarbias viešąsias pareigas PDA patikėjo Sąjungos valstybė narė, o „trečiosios valstybės“ reiškia, kad tokias pareigas PDA patikėjo trečioji šalis.

(12) Žr. pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 5 dalį, 29 ir 30 straipsnius.

Galiausiai, pasiūlytoje direktyvoje daugiau dėmesio negu ankstesnėse direktyvose kreipiamas į priemonių vykdymą ir sankcijas. Valstybės narės turi užtikrinti, kad verslo subjektai galėtų atsakyti už taisyklių dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo pažeidimus, o kompetentingos institucijos, esant tokiems pažeidimams, galėtų imtis reikiamų priemonių ir taikyti administracines sankcijas. Administracinių sankcijų, kurias galima taikyti, rūšys išdėstytos pasiūlytoje direktyvoje.

1.2. Pasiūlytas reglamentas

Pasiūlytas reglamentas yra glaudžiai susijęs su pasiūlyta direktyva siekiamais tikslais. Labai svarbu, kad finansų įstaigos teiktų tinkamą, tikslią ir atnaujintą informaciją apie jų klientų pervedamas lėšas, kad kompetentingos institucijos galėtų veiksmingai užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui.

Pasiūlytu reglamentu ⁽¹⁾ siekiama sugriežtinti esamas teisinės kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu prievoles pervedant lėšas ir teikiant mokėjimo paslaugas, atsižvelgiant į tobulinamus tarptautinius standartus ⁽²⁾. Pirmiausia juo siekiama padidinti mokėjimų atsekamumą reikalaujant, kad mokėjimo paslaugų teikėjai užtikrintų, jog kompetentingoms institucijoms teikiama informacija apie lėšų pervedimą būtų papildyta ir informacija apie gavėją. Tuo tikslu pagal jį mokėjimo paslaugų teikėjai turės patikrinti didesnių nei 1 000 EUR mokėjimų, siunčiamų ne iš Sąjungos teritorijos, gavėjų tapatybę ⁽³⁾. Mokėjimo paslaugų teikėjai bus įpareigoti įdiegti grėsmę pagrįstas procedūras, kad būtų galima įvertinti, kada atlikti, atmesti arba sustabdyti lėšų pervedimą, ir 5 metus saugoti informaciją apie mokėjimus. Pasiūlytame reglamente taip pat patikslinama, kad reikalavimai bus taikomi kredito ir debeto kortelėms, mobiliesiems telefonams bei kitiems elektroniniams įrenginiams, jei jais naudojamosi pervedant lėšas.

2. Bendros pastabos

ECB pritaria pasiūlytomis Sąjungos priemonėms. ECB labai pritaria Sąjungos režimui, kuris užtikrina, kad valstybės narės ir Sąjungoje esančios institucijos turėtų veiksmingus įrankius kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, ypač kovai su finansų sistemos panaudojimu pinigų plovime ir terorizmo finansavime dalyvaujančių asmenų bei jų bendrininkų reikmėms. ECB mano, kad pasiūlytos Sąjungos priemonės tinkamai ir veiksmingai sprendžia trūkumus, nustatytus dabartiniame Sąjungos režime, bei jį atnaujina atsižvelgiant į pinigų plovimo ir teroristų finansavimo keliamas grėsmes Sąjungai ir jos finansų sistemai bei į tobulinamus kovos su šiomis grėsmėmis tarptautinius standartus. ECB taip pat mano, kad pasiūlytos Sąjungos priemonės pagerins valstybėse narėse taikytinų taisyklių aiškumą ir nuoseklumą, pavyzdžiui, tokiose svarbiose srityse kaip deramas klientų tikrinimas ir tikroji nuosavybė.

3. Konkrečios pastabos

3.1. ECB pažymi, kad pasiūlytos direktyvos teisinis pagrindas yra Sutarties 114 straipsnis ir kad ja atitinkamai siekiama suderinti atitinkamas nacionalines nuostatas ir sumažinti jų neatitikimus Sąjungos mastu. Todėl valstybės narės gali nuspręsti, ar, taikant pasiūlytos direktyvos įpareigojimus, dar labiau sumažinti ja nustatytas ribas, ar taikyti dar griežtesnes priemones ⁽⁴⁾. Pavyzdžiui, didelės vertės prekėmis prekiaujantiems asmenims vykdant 7 500 EUR ar didesnės vertės sandorius su ne verslo klientais ⁽⁵⁾, pasiūlytos direktyvos 5 straipsnis leistų valstybėms narėms nuspręsti taikyti griežtesnes priemones, o ne tik reikalauti, kad prekiautojas atliktų deramą klientų tikrinimą, informuotų ir laikytųsi kitų pasiūlytoje direktyvoje nustatytų atitinkamų prievolių. Visų tokių priemonių tikėtina nauda viešajam interesui turėtų būti dėmesingai išanalizuota.

⁽¹⁾ Pasiūlytas reglamentas panaikins 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1781/2006 dėl mokėtojo informacijos, pateikiamos pervedant lėšas (OL L 345, 2006 12 8, p. 1).

⁽²⁾ Iš esmės 16-oji FATF rekomendacija dėl tarptautinių elektroninių pervedimų skaidrumo padidinimo.

⁽³⁾ Žr. pasiūlyto reglamento 7 straipsnį.

⁽⁴⁾ Žr. pasiūlytos direktyvos 5 straipsnį, kuriame numatoma, kad siekdamas užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, valstybės narės pasiūlytos direktyvos taikymo srityje gali priimti arba palikti galioti griežtesnes nuostatas.

⁽⁵⁾ Žr. pasiūlytos direktyvos 10 straipsnio c punktą.

- 3.2. ECB atkreipia dėmesį į pasiūlyto reglamento 2 straipsnio 5 dalyje pateiktą sąvoką „mokėjimo paslaugų teikėjas“ ir taip pat pastebi, kad pagal pasiūlyto reglamento 8 konstatuojamąją dalį ir pasiūlytos direktyvos 35 konstatuojamąją dalį Sąjungos teisės aktų leidėjai neturi ketinimų reglamentą taikyti asmenims, kurie „kredito arba finansų įstaigoms tik teikia pranešimų arba kitas pagalbines pervedant lėšas naudojamas sistemas arba tarpuskaitos bei atsiskaitymo sistemas“, pavyzdžiui, ECB valdomai TARGET2 sistemai. ECB pritaria šiam požiūriui ir pabrėžia, kad svarbu išlaikyti šią išimtį, kad Europos mokėjimo sistemos ir toliau veiktų sklandžiai. Šį reikalavimą taikant tarpuskaitos ir atsiskaitymo sistemų teikėjams galėtų atsirasti reikšmingų sunkumų bei uždelstų apdoroti mokėjimų tarp bankų ir kitų mokėjimo paslaugas teikiančių subjektų. Tai galėtų padaryti didelę įtaką bankų likvidumo planavimui ir galiausiai sklandžiam finansų rinkų veikimui. Dėl šios priežasties ir siekiant teisinio tikrumo bei skaidrumo ECB rekomenduoja šią išimtį išdėstyti ne pasiūlytų Sąjungos priemonių konstatuojamosiose, bet dėstomosiose dalyse. Be to, reikėtų atidžiai apsvarstyti, ar į šią rekomendaciją nereikėtų atsižvelgti kituose susijusiuose Sąjungos teisės aktuose, kuriuose šiuo metu tokia išimtis išdėstyta tokiu pat būdu, naudojant tokią pačią teisės aktų rengimo techniką ⁽¹⁾.
- 3.3. Be to, ECB pažymi, kad keletas pasiūlyto reglamento 2 straipsnyje apibrėžtų sąvokų taip pat yra apibrėžtos kituose Sąjungos teisės aktuose, glaudžiai susijusiuose su pasiūlytu reglamentu, pavyzdžiui, 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičiančioje direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančioje Direktyvą 97/5/EB ⁽²⁾ (toliau – mokėjimo paslaugų direktyva (MPD)), 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 924/2009 dėl tarptautinių mokėjimų Bendrijoje, panaikinančiame Reglamentą (EB) Nr. 2560/2001 ⁽³⁾, ir 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 260/2012, kuriuo nustatomi kredito pervedimų ir tiesioginio debeto operacijų eurais techniniai ir komerciniai reikalavimai ir iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 924/2009 ⁽⁴⁾. Kadangi nustatytų apibrėžčių vartojimas padidintų nuoseklumą bei palengvintų visų Sąjungos teisės aktų supratimą, ECB siūlo, kad pasiūlyto reglamento 2 straipsnis prireikus iš dalies būtų pakeistas, tai yra:
- „mokėtojo“ ir „gavėjo“ apibrėžtys turėtų būti suderintos su šių terminų apibrėžtimis, esančiomis MPD;
 - „mokėjimo paslaugų teikėjas“ yra MPD nustatyta sąvoka, kuri apsiriboja šešiomis skirtingomis tokių mokėjimo paslaugų teikėjų kategorijomis, išvardintomis MPD; todėl pasiūlytame reglamente apibrėžiant šią sąvoką reikėtų padaryti nuorodą į MPD;
 - „vieno asmens lėšų pervedimas kitam asmeniui“ apibrėžtis turėtų būti aiškiau apibrėžta kaip dviejų fizinių asmenų sandoris, kai abu jie veikia asmeniškai, o ne jų verslo, prekybos ar profesijos kontekste.

Ši nuomonė bus paskelbta ECB svetainėje.

Priimta Frankfurte prie Maino 2013 m. gegužės 17 d.

ECB Pirmininkas

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ Žr. 2012 m. kovo 23 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 961/2010 (OL L 88, 2012 3 24, p. 1).

⁽²⁾ OL L 319, 2007 12 5, p. 1.

⁽³⁾ OL L 266, 2009 10 9, p. 11.

⁽⁴⁾ OL L 94, 2012 3 30, p. 22.